Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henri Schalck, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 154. Brașovŭ, Vinerĭ 12 (24) Iulie. 1891.

Brașovŭ, 11 Iulie v.

In capitala Boemiei se oferă adĭ lumei din monarchiă și din afară unŭ spectaculŭ fórte remarcabilŭ pentru timpulŭ și împrejurările de adĭ. Praga a devenitŭ, cu ocasiunea esposițiunei cehice, Mecca tuturorŭ Slavilorŭ din monarchiă, ba și a acelora afară de monarchiă.

Organulŭ de căpeteniă din Viena alŭ centraliștilorŭ germanĭ caracteriseză acestŭ faptŭ dicêndŭ: „este lucru destulŭ de ciudatŭ că tocmai într'o capitală provincială austriacă se unescŭ tóte apele slavice."

După Polonĭ, Slovacĭ, Croațĭ și ceilalțĭ Slavĭ de sudŭ au urmatŭ Sêrbii în visitarea esposițiunei cehice din Praga, fiindŭ primițĭ toțĭ cu însuflețire din partea Cehiloru, carĭ au fostŭ salutațĭ ca înainte mergĕtorii culturei slavice.

Acum au alergatŭ și Rutenii din Galiția la Praga, în numĕrŭ de vre-o 160, și au fostŭ primițĭ cu entusiasmŭ. Representantulŭ orașului Praga a bineventatŭ pe óspeții Rutenĭ, „carĭ au venitŭ spre a întinde mâna Cehilorŭ, frațilorŭ lorŭ slavĭ". Caracteristicŭ e respunsulŭ, ce l'a datŭ vorbitorulŭ Rutenilorŭ, care a accentuatŭ, că după ce Slavii din tóte părțile au adusŭ Cehilorŭ omagiele lorŭ, Rutenii n'au pututŭ sĕ rĕmână mai pe josŭ decâtŭ ei, și de aceea au venitŭ și ei la Praga.

Nu puținŭ a contribuitŭ la crearea acestui curentŭ de a se manifesta solidaritatea Slavilorŭ, programa și direcțiunea politică a Cehilorŭ tinerĭ, și orĭ-ce ar dice adversarii acestora despre acéstă direcțiune, orĭ-câtŭ de multŭ ar declara'o de estremă și imposibilă, nu se póte trage la îndoiélă, că desfășurândŭ stégulŭ solidarității Slavilorŭ, Cehii tinerĭ facŭ o politică de interese fórte practică.

A produsŭ unŭ resensŭ viu în tabĕra germană împrejurarea, că unulŭ din vorbitorii Cehĭ salutândŭ pe frații Sêrbĭ a disŭ: Noi Cehii suntemŭ convinșĭ, că frații noștri ne vorŭ da mâna în momentulŭ „decisivŭ". Acéstă espresiune a fostŭ declarată de către foile germane ca o amenințare, nu la adresa Rusiei, ci la aceea a Austro-Ungariei pentru casulŭ unui conflictŭ cu Rusia.

Ne putemŭ închipui la ce resultate vorŭ ajunge suspiționările Nemțilorŭ centraliștĭ, când foile lorŭ vorŭ avé sĕ raporteze asupra primirei, ce-i aștéptă pe óspeții și pe „frații" din Rusia, carĭ vorŭ merge în dilele aceste sĕ visiteze esposițiunea din Praga.

Intr'o privință foile germane au dreptate. Mișcarea de înfrățire slavă, ce se face astădĭ în Praga este de o importanță, care, deși pentru momentŭ nu póte avé resultate practice, le póte avé însĕ cu atâtŭ mai multŭ în viitorŭ, mai alesŭ décă se va continua politica suprematistă și dușmană naționalităților negermane și nemaghiare din monarchiă.

CRONICA POLITICĂ

— 11 (23) Iulie.

— Desbaterile asupra titlului proiectului de lege pentru **reforma administrațiunei** s'au terminatŭ în ședința dela 21 Iulie, rĕmânêndŭ, ca votarea sĕ se facă în diua următóre. Desbaterile asupra titlului au duratŭ șése dile. In ultima di a desbaterilorŭ acestora, ministrulŭ-președinte Szapary a făcutŭ a tențĭ pe oratorĭ, ca în vorbirile lorŭ sĕ nu se abată dela obiectŭ. La primulŭ articulŭ alŭ proiectului de lege s'au insinuatŭ până acum peste 20 de oratorĭ.

Generalulŭ francesŭ **Saussier** a ținutŭ unŭ toastŭ cu ocasiunea unei serbărĭ a oficerilorŭ din armata teritorială francesă, în care a disŭ că alianța triplă e de vină că sĕ facŭ așa teribile înarmărĭ și totdeodată îi admoniă pe oficerĭ, ca sĕ nu se încrédă necondiționatŭ în mașinele de rĕsboiu pentru carĭ sĕ întrecŭ statele unulŭ pe altulŭ. Nu prafulŭ fără fumŭ, melinita, ci puterea morală a soldațilorŭ garanteză victoria.

— In Roma s'a ținutŭ o adunare a **reuniunei radicale** de aicĭ, care a hotărîtŭ sĕ continue agitările în contra alianței triple și sĕ provóce pe tóte reuniunile democratice ale Italiei, ca se sĕ esprime în modŭ plebiscitarŭ asupra cestiunei, cumcă reînoirea alianței triple îndatoréză democrația italiană, sĕ respecteze tractatulŭ și sĕ renunțe la provinciile nerescumpĕrate, mai departe cumcă responsabilitatea pentru reînoirea acestei alianțe, nu cade asupra națiunei, ci asupra guvernului.

— Erĭ diminéța a plecatŭ **regele Alecsandru** *alŭ Sêrbiei în călĕtoria* spre Rusia. Inainte de plecare cu o di s'a publicatŭ în fóia oficiósă unŭ anunțŭ în care se dice, că regele Alecsandru călĕtoresce în Rusia, pentru ca sĕ facă o visită la curtea din Petersburg, care a doveditŭ față de națiunea sêrbéscă totdéuna bunăvoință. Reîntornândŭ din Rusia, va pleca cu intréga suită la Ischl, unde va face de asemenea o visită curții Auustro Ungare, care asemenea e considerata ca binevoitóre față de regatulŭ Sêrbiei și față de dinastia Obrenovicĭ.

SCIRILE DILEI.

— 11 (23) Iulie.

Slabŭ inceputŭ. In 18 Iulie s'a ținutŭ la Făgărașŭ prima adunare ordinară lunară a comitetului administrativŭ sub presidiulŭ noului fișpanŭ Guido Baussnern. In vorbirea sa de deschidere, fișpanulŭ se esprimă favorabilŭ despre noulŭ proiectŭ de reformă administrativă, dela care aștéptă însemnate înbunătățirĭ. După acésta urmă cetirea unui raportŭ alŭ inspectorului r. de șcóle Carolŭ Kakukay despre starea școlelorŭ poporale din comitatŭ în ultima jumĕtate a anului. După ce s'a cetitŭ acestŭ raportŭ, — spune „Kolozsvar", — membrii românĭ din comitetulŭ administrativŭ au declaratŭ, că ei n'au înțelesŭ raportulŭ cetitŭ în limba maghiară și au pretinsŭ ca fișpanulŭ sĕ dispună a se ceti raportulŭ *și în limba românéscă.* Fișpanulŭ *n'a băgatŭ în sémă cererea membrilorŭ românĭ* și ca mare aderentŭ alŭ „ideei de statŭ" ce este, a enunciatŭ simplu, că raportulŭ s'a primitŭ. — Décă este adevĕratŭ aceea, ce se scrie în „Kolozsvar" și décă așa-șĭ înțelege d-lŭ de Baussnern chiămarea sa în comitatulŭ Făgărașului, atuncĭ de ce trébă a fostŭ asigurarea lui cu ocasiunea instalărei, că va fi nepărtinitorŭ și va face sĕ se respecte legile?

***

Sĕrmanii Moțĭ! De unŭ timpŭ încóce furiile ungurescĭ șĭ-au îndreptatŭ săgețile asupra bieților noștri Moțĭ, cărora acum mai alesŭ, de când în calea esploatărei pădurilorŭ li-s'a pusŭ pandurii ungurescĭ, li merge rĕu de totŭ. I-a mai luatŭ apoi la góna și presa ungurésca, care directŭ și indirectŭ ațîță în contra lorŭ în modulŭ celŭ mai bruscŭ. Deunădile scimŭ, cu câtă rĕutate vorbiau foile ungurescĭ despre unŭ conflictŭ, ce dicea că s'ar fi iscatŭ între locuitorii românĭ dela Albacŭ și dela Gilău și între păditorii erarialĭ. Acum i-se telegrafieză lui „Egyetertes", că în causa acelui conflictŭ, s'a pornitŭ cercetarea *cu mare grabă* și că e nădejde, că dintre 24 de Moțĭ acusațĭ, *mare parte vorŭ ajunge în temnițe.* — Se vede tréba, că suntŭ fórte *grabnicĭ* și *punctualĭ* judecătorii ungurĭ, când e vorba de a băga în temnițe pe bieții Moțĭ, dér nu totŭ așa de grabnicĭ și punctualĭ suntŭ ei, când e vorba de a lua mĕsurĭ în contra măcelurilorŭ și abusurilorŭ comise de uneltele ungurescĭ față cu poporulŭ românŭ, — dovadă casulŭ dela Feldru!

***

Cu privire la adunarea despărțĕmêntului **XXXII** (S.-St.-Mărtinŭ) alŭ Asociațiunei transilvane, ce este convocată pe diua de 2 Augustŭ n. c., ni-se scrie din partea d-lorŭ protopopĭ Macaveiu și To-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Inimĭ de aurŭ.

Romanŭ, de I. *Edhor.* Tradusŭ de **Julia.**

(Fine.

Sosì primăvéra. Albinele zuzuiau printre florile din grădina forestierului. Ruth ședea pe o bancă și netedia gâtulŭ móle alŭ căpriórei, care o privia cu ochĭ strălucitorĭ, mâncândŭ din mâna ei. Unŭ vestmêntŭ îi acoperia talia și-i înălța paliditatea feții sale de-o frăgedime particulară. Ana Dölling sta în ușă și o privia zimbindŭ.

— „Astădĭ e o di minunată; multe s'ar puté ierta și uita, nu-i așa Ruth? Pădurea nóstră însĕ e frumósă și érna."

— „Da, aicĭ e frumosŭ și érna. Voi ațĭ avutŭ dreptate când ațĭ disŭ, că eu n'așĭ voì sĕ mĕ mai ducŭ de-aicĭ. Numai Eva lipsesce.

Ruth se sculà și îșĭ puse mâna pe umerii Anei.

— „Las'o sĕ se odihnéscă", replică acésta linŭ. „Voia lui Dumnedeu fiă binecuvêntată. — Uite colo, vine o trăsură. Sĕ fiă óre a lui Aldenhofen?" Trăsura veni mai aprópe și se oprì. Unŭ bărbatŭ se scoborî din trênsa, „Dumnedeule, e Helda! Voescĭ sĕ vorbescĭ cu elŭ?" întrebă Ana.

— „Sigurŭ! Eu suntŭ mirésa lui, ai uitatŭ tu asta?"

— „Așadéră vĕ lasŭ singurĭ", șoptì Ana dispărêndŭ pe ușă.

Helda veni mai aprópe, era palidŭ, însĕ liniștitŭ, fórte liniștitŭ. Elŭ îșĭ ridică pălăria spre a saluta și Ruth observà o șuviță argintiă de pĕrŭ, ce i-se coboria pe frunte.

— „Bine ai venitŭ, Kurth, bine ai venitŭ! Vedĭ, eu am sciutŭ, că tu vei veni; în presimțirile mele totdéuna mĕ potŭ încrede".

— „Ițĭ mulțumescŭ, Ruth, pentru vorbele, cu carĭ mĕ întêmpinĭ." Elŭ îi sĕrută fierbinte mânile. „Ruth, vrei sĕ ședĭ puținŭ lângă mine, cum ai ședutŭ odinióră de atâtea orĭ?" se rugă elŭ cu blândeță.

Ruth îi împlinì dorința. Elŭ se puse lângă ea; asupra lui se părea, că năvălescŭ cugetele cu vehemență.

— „Câtŭ de adese-orĭ am doritŭ sosirea momentului acestuia și de câte orĭ mi am imprimatŭ în memoriă frumsețа lui! Și întru adevĕrŭ, că e frumosŭ!"

Ochii lui strĕluciau umedĭ, ca și când li-s'ar topi ghiața, care atâta timpŭ a acoperitŭ nobleța sufletului sĕu.

— „Ora acésta e frumósă pentru mine, Ruth, așa de frumósă încâtŭ nu așĭ schimba o cu nimicŭ în lume. Amintirea ei mĕ va însoți pururea în viitorŭ".

— „Tu vorbescĭ așa de seriosŭ dragă Ruth?! Asta îmĭ causéză durere."

— „Nu mĕ recunoscĭ tu? Eu vorbescŭ în caracterulŭ, ce mi l'am însușitŭ în amarulŭ timpŭ alŭ suferinței. Ițĭ mai aducĭ aminte de diua aceea, în care ședeamŭ aicĭ și tu 'mĭ vorbiai de sora ta și nu voiai sĕ mĕ lașĭ sĕ călĕtorescŭ?"

— „Da, Kurt, o sciu!"

— „Și sci tu cum eu în loculŭ acesta mĭ am descoperitŭ dorințele inimii mele? Da, și mai sci tu, că potŭ aduce și jertfe? Uite aicĭ, Ruth, vedĭ suvița acésta argintie de pĕrŭ.... Nu înfiorarea, că m'au condamnatŭ pe nedreptulŭ, nicĭ onórea tăvălită în pulvere și nicĭ mânia pe sora mea, care m'a dejositŭ, făcêndu-mĕ otrăvitorŭ, nu acestea mi-au scosŭ pĕrŭ albŭ, ci luptele, ce le-am avutŭ cu inima mea. Ruth, eu am venitŭ adĭ, sĕ-mĭ rĕscumpĕrŭ cuvêntulŭ. Nobilulŭ meu sânge pretinde, ca sĕ mĕ despartŭ de tine în loculŭ acesta. Rĕtăcit'am prin estinsa pădure cu dorința nehotărîtă, ce mĭ a fostŭ cuprinsŭ sufletulŭ, dér pădurea de astădată nu avea nicĭ o mângăere pentru mine. Frĕmĕtulŭ frundelorŭ ei îmĭ șoptia o melodiă despre fericirea pierdută. Deodată însĕ audii o voce bărbătéscă, ce-șĭ povestia visulŭ tinereții.

— „Ah, acuma sciu totulŭ", dise Ruth roșindŭ și-șĭ coperì fața cu mânile.

— „Nu, tu nu scii totŭ", reluà Helda. „Ascultă-mĕ cu pacință, te rogŭ. Eu am vĕdutŭ adevĕrata iubire de aurŭ a acelui bărbatŭ și am auditŭ mărturisirea ta... Te am fostŭ pierdutŭ..... pierdutŭ pentru totdéuna. Se întorcea pămêntulŭ cu mine și mĕ depărtaiu incapabilŭ de altŭ cugetŭ, decâtŭ acela, că te-am pierdutŭ prin vina mea. In acea nópte te-am iubitŭ nespusŭ de multŭ, cu mii de durerĭ în sufletŭ și c'unŭ martiriu chinuitorŭ. Am intratŭ desperatŭ în

doranŭ, că acea adunare se va ţinĕ în şcóla română gr. or. din *Cetatea de balta*, ér pentru petrecerea, ce se va da cu acea ocasiune, s'au luatŭ mĕsurile de lipsă, ca mâncările sĕ se pótă căpĕta la otelŭ.

***

Darŭ. Ni-se împărtăşesce, că fericitulŭ *Ladislau Vaida* din Cluşiu a testatŭ şi pentru Asociaţiunea meseriaşilorŭ românĭ din Braşovŭ suma de 25 fl. v. a.

***

Muşcată de viperă. Unŭ casŭ de mórte dintre cele mai dureróse s'a întâmplatŭ în comuna Bania din comitatulŭ Caraş-Severinului. D-ra *Otilia*, frumósa fiică a proprietarului de ferestreu Ioanŭ Popescu, aflându-se în grădină, a voitŭ sĕ rumpă o rosă pentru fidanţatulŭ ei şi astfelŭ şi-a întinsŭ mâna la tufişŭ. Când era însĕ sĕ rumpă rosa fixată, deodată se asvêrli pe mână o viperă mică şi o muşcă greu. Ingrozită a ţipatŭ odată, la ce fidanţatulu ei grăbi şi-i smulse şerpele ce i-se încolăcise în jurulŭ mânei. Numai decâtŭ fŭ chiămatŭ mediculŭ, dér a fostŭ deja târḑiu, căcĭ pe când sosise acesta, Otilia nu mai era în viéţă. Casulŭ e cu atâtŭ mai durerosŭ, cu câtŭ fidanţaţii voiau peste puţinŭ timpŭ sĕ jure credinţă înaintea sfântului altarŭ.

***

Pentru monumentulŭ lui I. C. Brătianu au subscrisŭ oficerii din garnisóna Bucurescĭ peste 5000 de francĭ.

***

Societate de consumŭ. Scimŭ, că s'a proiectatŭ aicĭ în Braşovŭ înfiinţarea unei societăţĭ de consumŭ de carne. Pentru înfiinţarea acestei societăţĭ s'a trimisŭ pe la diferiţii locuitorĭ ai oraşului o listă în tóte trei limbile, subscrisă de d-nii *Szava* şi *Biro*, ca dirigenţĭ ai societăţii. Doritorii de a se face membri vorŭ avé a se înscrie în acéstă listă, după care apoi vorŭ fi convocaţĭ la adunarea constituantă, unde li se va ceti proiectulŭ de statute şi numai cei ce vorŭ consimţi şi vorŭ vota acestŭ proiectŭ, vorŭ fi consideraţĭ ca membri. La înscriere, membrii vorŭ depune o taxă de 10 fl., din care se vorŭ procura obiectele şi uneltele trebuinciόse pentru societate.

***

In contra invasiunei Evreilorŭ în România. Mai multe escadróne de călăraşĭ din Moldova au fostŭ concentrate la graniţa ruséscă şi la graniţa austro-ungară, pentru ca sĕ împedece năvălirea în România a Evreilorŭ alungaţĭ din Rusia.

***

O desminţire. Din Cluşiu se scrie: Scirea foilorŭ din Budapesta, în urma căreia procurorulŭ Cseytey ar fi înabunitŭ într'o călătoriă şi ar fi dispărutŭ, e absolutŭ neîntemeiată. Cseytey s'a întorsŭ din călĕtoria sa şi a şi plecatŭ deja în afacerĭ oficióse la Sebeşŭ.

***

Salonulŭ stereoscopŭ alŭ domnului Jean Strecker, s'a deschisŭ în localulŭ unde a fostŭ prăvălia Ioanŭ Duşoiu, strada Căldărarilorŭ. Representaţiunile se schimbă în fiecare ḑi.

***

Regele Milanŭ, care se află acum în Carlsbad a datŭ unŭ prânḑŭ în onórea principelui Ferdinand alŭ Bulgariei, la care au luatŭ parte afară de acésta încă unŭ generalŭ sêrbescŭ, şi fostulŭ ministru românŭ de finance Menelas Ghermani, care e vechiu amicŭ cu regele Milanŭ. In totŭ timpulŭ şederei sale la Carlsbad, principele Ferdinand s'a preumblatŭ cu Menelas Ghermani, fostulŭ ministru de finance.

***

Mulţămită publică. Cu ocasiunea maialului şcólelorŭ române din Făgăraşŭ, d-lŭ N i c o l a u Ş e r b a n ŭ, drd. în Budapesta, a trimisŭ în favorulŭ ambelorŭ şcóle române unŭ darŭ de 5 fl., din carĭ cu începerea anului şcolasticŭ viitorŭ se vorŭ procura rechisitele de lipsă pe séma şcolarilorŭ săracĭ. Pentru acestŭ darŭ, d-nii învĕţătorĭ din Făgăraşŭ I. Berescu şi B. Raţiu esprimă mulţămită d-lui Şerbanŭ.

***

Invitare la petrecerea de véră împreunată cu o producţiune de diletanţĭ ce se va arangia Duminecă la 2 Augustŭ nou curentŭ în salele şcólei din Cutŭ. Venitulŭ curatŭ este destinatŭ pentru „Fondulŭ şcolasticŭ“. — Ioanŭ Bitea, preşedinte; Ioanŭ Dicu Decanu, cassierŭ. Inceputulŭ la 7 óre séra. Preţulŭ întrării: de persónă 1 fl., de familiă de 2 membri 1 fl. 50., peste 2 m. 2 fl. Suprasolvirĭ şi oferte marinimóse pentru „Fond. şcol.“ se primescŭ cu mulţămită şi se chitéză pe cale ḑiaristică. Mâncările se lasĕ în grija familiilorŭ. De vinŭ gratisŭ şi cuartire s'a îngrijitŭ comitetulŭ arangiatorŭ.

***

Unŭ succesorŭ a lui Blondin. Vestitulŭ „trecĕtorŭ peste Niagara“ — după cum se scrie din New-York — a aflatŭ în ḑilele aceste unŭ imitatorŭ. Unŭ echilibristŭ din Toronto, anume Discou a trecutŭ cataractulŭ Niagara pe o funiă grósă de unŭ policarŭ.

***

Colera în Asia. Ḑiarulŭ „Pol. Cor.“ anunţă că colera progreséză între pelegrinii din Mecca şi după cum spunŭ depeşile oficióse, au fostŭ dela 11 până la 12 Iulie n. c. 35 de casurĭ de mórte. In închisórea din Aleppo s'a ivitŭ unŭ casu mortalŭ de coleră.

Contra-memoriulŭ studenţilorŭ maghiarĭ.

Amŭ anunţatŭ deja rĕspunsulŭ tinerimei dela şcólele superióre maghiare la memoriulŭ tinerimei universitare din România, apărutŭ în Pesta sub straniulŭ titlu „A *magyar* Románok és a magyar nemzet“. (Românii maghiarĭ şi naţiunea maghiară).

Acéstă broşură (formatŭ 8^0, 64 pagine.) care — precum se ḑice în prefaţă — s'a trimisŭ în traducere francesă şi germană şcólelorŭ din străinătate, ḑiarelorŭ şi tuturorŭ factorilorŭ distinşĭ şi competenţĭ în politică, în viéţa publică şi în viéţa socială, e împărţită în 12 capitule.

Nicĭ într'unulŭ din aceste capitule nu se cuprinde vr'o ideă nouă, ci dela începutŭ până la sfîrşitŭ tinerimea maghiară ţine isonulŭ limbagiului şovinistŭ şi pătimaşŭ, în care ḑilnicŭ suntŭ tractate cestiunile nóstre din partea pressei ungurescĭ şi a politicianilorŭ maghiarĭ de totŭ soiulŭ.

Cetitorii noştri cunoscŭ fórte bine acestŭ limbagiu, cunoscŭ argumentele, cu carĭ şoviniştii maghiarĭ se încércă a justifica sistemulŭ de guvernare asupritorŭ actualŭ şi suntŭ sătulĭ până în gâtŭ de sistematica întortochiare a adevĕrului în cestiunea atâtŭ de clară şi lămurită a libertăţii nóstre şi a egalei nóstre îndreptăţirĭ naţionale. Ar fi dér de prisosŭ a reproduce pe largŭ espectoraţiunile tinerimei maghiare.

Ne vomŭ mărgini prin urmare a-le arăta cetitorilorŭ noştri pe scurtŭ mersulŭ ideilorŭ cuprinse în contra-memoriulŭ studenţilorŭ maghiarĭ, reservându-ne a discuta în deosebĭ unele cestiunĭ de căpeteniă sulevate în acéstă broşură politică.

După-ce se aducŭ nisce laude esagerate la adresa poporului maghiarŭ, care cu „moralitatea“, „cultura“, „ordinea“, „dreptatea“ şi „iubirea sa de libertate“ ar fi susţinutŭ singurŭ acestŭ statŭ timpŭ de o miiă de anĭ, făuritorii contra-memoriului îşĭ varsă mânia asupra României, ḑicêndŭ, că numai de când ea s'a ivitŭ pe harta Europei a prinsŭ rădăcină ideia panslavismului şi daco-românismului, şi că nutrirea acestei idei a daco-românismului a fostŭ în primulŭ rêndŭ şi scopulŭ Memoriului studenţilorŭ românĭ. Acestŭ scopŭ însĕ suntŭ sigurĭ studenţii maghiarĭ, că nu se va ajunge, de-órece: „*cu minciunĭ numai găgăuţii şi ómenii credulĭ se potŭ seduce*“.

De aicĭ încolo începe „combaterea“. O anexare la România a teritoriului ungarŭ locuitŭ de Românĭ nicĭ-odată nu s'ar puté realisa — ḑicŭ studenţii ungurĭ, — deórece şi pe acestŭ teritoriu majoritatea locuitorilorŭ o formézŭ Maghiarii (Sic!), pe carĭ România cu tótă puterea ei n'ar fi în stare a-i stăpâni. Dér o asemenea anexare, continuă contra-memoriulŭ, nu o doresc nicĭ chiar Românii, carĭ totdéuna au trăitŭ în strînsă solidaritate cu Maghiarii. Rĕscóla de sub Horia n'a fostŭ îndreptată în contra Maghiarilorŭ, ci în contra nobilimei feudale, ér revoluţia din 1848 a fostŭ pusă la cale de cei din Viena şi de aceea ar fi o negare a istoriei, décă studenţii românĭ dela Bucurescĭ numescŭ pe luptătorii dela 1848 ai poporului românŭ „eroi ai libertăţii“.

După acestea urméză desfăşurarea teoriilorŭ lui Réthy, care négă continuitatea Românilorŭ pe pămêntulŭ Daciei cu scopŭ de a „arăta“, că aceştia nu potŭ pretinde autonomia Transilvaniei, ca poporŭ autohtonŭ.

Maghiarii — ḑicŭ studenţii ungurĭ— nicĭ-odată n'au fostŭ duşmanĭ au Românilorŭ şi n'au umblatŭ sĕ-i desnaţionaliseze, căcĭ de ar fi vrutŭ acésta, „astăḑĭ nicĭ pomenire n'ar mai fi în Ungaria de rassa română“. Nicĭ astăḑĭ nu suntŭ Maghiarii inimicii Românilorŭ şi nu umblă sĕ-i maghiariseze: dovadă administraţia, justiţia, dovadă numĕrulŭ celŭ mare (sic!!) de funcţionarĭ românĭ, pe carĭ însĕ „fanaticii“ dela Bucurescĭ nu vreu sĕ-i bage în sémă, ḑicêndŭ că suntŭ renegaţĭ.

Se provócă mai departe studenţii ungurĭ la legea de naţionalitate din 1868, înşirândŭ „nenumĕrate“ libertăţĭ cuprinse în ea. Nicĭ aceea nu-i adevĕratŭ, că Maghiarii ar fi inimicii culturei române, căcĭ dóră din „mila“ lorŭ s'a rĕvĕrsatŭ lumină şi asupra României; Românii de sub stăpânirea ungurésca au întemeiatŭ primele institutiunĭ culturale ale Românieĭ.

In privinţa şcólelorŭ, Românii de sub stăpânirea ungurésca, după părerea studenţilorŭ ungurĭ, stau strălucitŭ: ei au şcolĭ românescĭ cu limbă românéscă şi sub conducerea românéscă; foile pedagogice românescĭ se înmulţescŭ din ḑi în ḑi, fără ca guvernulŭ sĕ le opréscă, ba elŭ li-a datŭ şi *subvenţiunĭ* (??) Pentru gimnasiulŭ din Năsĕudŭ a jertfitŭ guvernulŭ ungurescŭ mai bine de unŭ milionŭ (Sic!) La universitatea din Cluşiu şi Budapesta se află catedre de limba română (cu „Românulŭ maghiarŭ“ Moldován Gergely — N. Red. Gaz) etc. etc. Apoi Kişdeiovurile au fostŭ numai pentru binele Românilorŭ născocite.

Numai de persecuţiune sĕ nu se plângă Românii, căcĭ dóră după legile vechĭ în Ardealŭ, poporulŭ românŭ, ca poporŭ imigratŭ, a fostŭ numai unŭ poporŭ *toleratŭ* şi nimenea nu putea sĕ ocupe posturĭ, decâtŭ numai devenindŭ „nemeşŭ“ maghiarĭ. Astăḑĭ din graţia „generósei“ naţii maghiare, po-

---

acéstă casă. Tu scii, ce a urmatŭ mai departe. Din óra în care te ai înfăţişatŭ la mine în închisóre, din momentulŭ acela, ḑicŭ mĭ-am propusŭ sĕ-ţĭ arĕtŭ, ce póte preţui iubirea mea. Incepeam sĕ mĕ certŭ cu inima, care astăḑĭ e liniştită în peptulŭ meu, dér în gréua luptă a eşitŭ învingĕtóre şi astfelŭ potŭ continua mai departe, nu-i aşa?“

Helda se sculă şi privi orologiulŭ, ce şi-lŭ scosese în decursulŭ povestirei. „Aldenhofen trebue sĕ sosescă de locŭ; eu l'am rugatŭ sĕ vină pe timpulŭ acesta. Elŭ scie totŭ. Ruth, vrĕi sĕ mĭ întinḑĭ pe unŭ momentŭ mâna? Aşa, îţĭ mulţămescŭ. Tu ai fostŭ ângerulŭ meu şi mĕ vei reţinĕ. Nu-i aşa, că tu-mĭ laşĭ triumfulŭ, ce l'am dobênditŭ după o luptă atâtŭ de îndelungată. Eu renunţŭ de bună voiă la preţiósa ta iubire. Sciu, că tu eşti a lui Aldenhofen, întrégă şi curată. Tuturorŭ li-am pusŭ capĕtŭ şi acum aştepţŭ numai concediarea ta Asta credŭ, că mĭ-o vei da. Ruth, mĕ laşĭ acum sĕ mergŭ?“

— „Kurth!“ suspină ea înecată de lacrimĭ. Dênsa îi ţinĕ strînsŭ mâna, apăsându-o pe inimă.

— „Cugetă câte-odată şi la mine în fercirea ta, căcĭ şi eu îmĭ am partea mea acolo. Aşa-i, că te vei gândi la mine, ca.....“

— „Ca la *o inimă de aurŭ*“, ḑise Ruth, punêndu şĭ mâna stângă pe capulŭ lui, ce sta plecatŭ adêncŭ înaintea ei....

Elŭ era dusŭ de multŭ şi Aldenhofen, neobservatŭ, îi păşise alăturĭ.

— „Fericirea nóstră atâtŭ de scumpŭ a fostŭ rĕscumpĕrată, încâtŭ trebue sĕ o închidemŭ, ca sĕ nu se sparie“, ḑise elŭ linŭ şi seriosŭ.

* * *

Trecură cincĭ anĭ. In B. încetaseră ómenii de a mai vorbi despre întêmplările sensaţionale, cu carĭ fură ocupate tóte limbile atâta timpŭ. D-na Stiller încă se mutase de unŭ anŭ la cele eterne. La casa forestierului economisa Ana totŭ aşa de sîrguinciosŭ, ca şi mai înainte şi de când Bruch fŭ numitŭ asesorŭ în B., nu mai şedea séra singură cu bĕtrânulŭ ei tată. Şi adese-orĭ mergea Bruch la casa forestierului. Lui îi plăcea curăţica fată a forestierului şi nu era departe timpulŭ, când sĕ o conducă la altarŭ, ca pe o mirésă. Irina Schmitdorf se mărita se după unŭ funcţionarŭ de statŭ. Contesa Georne încă s'a măritatŭ după unŭ prinţŭ din Germania de Nord — aşa se cetia, celŭ puţinŭ, prin ḑiare. Asta era ultima scire despre dênsa . . .

. . . .

Inaintea porţii cu gratii a cimiterului se opri într'o ḑi de véră o trăsură, din care se coborî o damă înaltă cu unŭ vĕlŭ negru. Plecată cu capulŭ, ea îşĭ îndrepta paşii cătră unŭ mormêntŭ din mijloculŭ cimiterului, unde o cruce simplă purta numele Evei Dölling. Pe mormêntŭ crescuse iederă şi pe lângă acésta erau nisce cununĭ prósepete, pe carĭ atêrnau încă picăturile de apă, cu carĭ fură umeḑite. Unŭ îngerŭ se afla pe-o columnă de marmoră şi arăta cu mâna spre miculŭ mormêntŭ dela picióreie lui. Pe verdéţa mormêntului se vedea o cununa de trandafirĭ albĭ, ér o bancă albă de sub orengile unei salcii triste învita la odihnă pe visitatorĭ.

Străina se pleca şi ceti puţinele cuvinte sculptate în cruce: „Evald Georne“, apoi îngenunchiă, stândŭ câteva minute în nemişcare. Nisce paşĭ micĭ o făcură sĕ se scóle. Unŭ copilŭ de-o frumseţe îngerésca, cu ochii negri învăpăiaţĭ şi îmbrăcatŭ în haine de catifea négră sta uitându-se la ea şi ţinea în mână o cană umplută cu apă. Străina făcŭ o mişcare vehementă ca şi când ar voi sĕ tragă pe miculŭ băiatŭ la sînulŭ ei, dér în urmă totŭ se stăpâni.

— „E copilulŭ lui“, murmură ea linŭ. „L'aşĭ fi cunoscutŭ dintr'o miiă alţii. Vino mai aprópe, dragă, tu vrĕi sĕ udĭ florile, nu-i aşa?“

— „Acestea suntŭ mormintele nóstre, ce facĭ aicĭ?“ întrebă micuţulŭ, esaminândŭ curiosŭ cu ochii lui marĭ pe necunoscuta. Elŭ păşi mai aprópe şi-şĭ goli apa din cană.

— „Cum te chiamă, dragă?“

— „Kurt Aldenhofen“, rĕspunse băiatulŭ cu voce sonoră.

Dama suspină odată adêncŭ şi durerosŭ.

— „Eştĭ tu singurŭ aicĭ?“

— „Nu, e cu mine şi mătuşa mea Ana“.

— „Se află acasă părinţii tĕi?“

— „Nu. Tata şi mama s'a dusŭ la moşii mei, căcĭ ei suntŭ pré bĕtrânĭ şi

„că dênşii în interesulŭ apărărei libertăţei cuvêntului în parlamentŭ nu potŭ concede, ca Ugron pentru declaraţia sa în parlamentŭ, sĕ dea vre-o satifacţiune.“ Acésta cu atâtŭ mai multŭ sĕ fiă desărcinatŭ de unŭ astfelŭ de obligămêntŭ, cu câtŭ cunoscuta sa declaraţiă în parlamentŭ, dênsulŭ şi-a dat'o numai cu reservă, décă scirea despre espresiunea folosită de amintitulŭ oficerŭ din Fiume este adevĕrată.

Acéstă declaraţiă verbală o predară martorii lui Ugron partidei contrare şi în scrisŭ şi cu acésta declarară din partea lorŭ, că tractările suntŭ terminate. După acésta apărură cătră séră din nou martorii căpitanului Uzelac la Ugron şi-lŭ întrebară, décă arŭ fi dispusŭ, ca sĕ dea satisfacţiă ca omŭ privatŭ. Deputatulŭ Ugron rĕspunse, că elŭ nu cunósce de locŭ pe căpitanulŭ Uzelac şi că nu se ocupă de dênsulŭ de locŭ pe căile private. Şi pentru cuvêntulŭ acesta elŭ nu are faţă de acela nicĭ unŭ felŭ de obligĕmêntŭ. Afară de acésta, după cele întêmplate nicĭ nu póte fi posibilŭ, ca posiţia sa ca persónă privată sĕ şi-o schimbe cu calitatea sa de deputatŭ. Secundanţii căpitanului Uzelac luară acéstă declaraţiă la cunoscinţă şi se depărtară.

Declararea lui Ugron în dietă privitóre la căpitanulŭ Uzelac.

Cu ocasiunea interpelaţiei, ce deputatulŭ G. Ugron a fostŭ adresat'o ministrului-preşedinte în şedinţa dela 15 Iulie a dietei ungurescĭ, interpelatorulŭ cità din raportulŭ oficiosŭ alŭ poliţiei din Fiume următórele cuvinte, ce le-ar fi rostitŭ căpitanulŭ Uzelac cătră unŭ medicŭ de regimentŭ: „*Ich möchte auf meine Verantwortung eine Truppe Soldaten ausrücken lassen, um die Kerle niederzupfeffern*“. (Aş da ordinŭ pe rĕspunderea mea sĕ iésă le faţa locului unŭ detaşamentŭ de soldaţĭ şi sĕ-i culce la pămêntŭ pe aceştĭ ştrengarĭ).

Citândŭ acestŭ pasagiu, adause Ugron următórea declaraţiă, pentru care apoi a fostŭ provocatŭ la duelŭ:

„Décă raportulŭ poliţiei este adevĕ„ratŭ, atuncĭ oficerulŭ, care a cutezatŭ „a face o asemenea declaraţiune nu este „vrednicŭ sĕ mai pórte portepeulŭ nicĭ „o singură óră; acela trebue sĕ fiă go„nitŭ din sînulŭ armatei, deórece unŭ „asemenea omŭ nu este oficerŭ, nu se „află cavalerismŭ şi curagiu militarŭ în„tr'unŭ omŭ ca acela, care vrea sĕ în„trebuinţeze arma faţă c'unŭ poporŭ ne„armatŭ, ci unulŭ ca acesta este unŭ „călău.“

O voce sêrbéscă despre Kogălniceanu.

Ḑiarulŭ „Odjek“, organulŭ principalŭ alŭ partidei radicale din Sêrbia, dedică unŭ articolŭ marelui bărbatŭ de statŭ Michailŭ Kogălniceanu. Elŭ ḑice:

...După Ionŭ Brătianu, care a fostŭ unŭ fiiu renumitŭ alŭ Valachiei, a venitŭ acum rêndulŭ lui Kogălniceanu, care a fostŭ de asemenea unŭ fiiu renumitŭ alŭ Moldovei. Kogălniceanu n'a fostŭ numai unŭ politicŭ şi parlamentarŭ însemnatŭ ci era şi unŭ ilustru savantŭ, unŭ strălucitŭ publicistŭ şi unŭ istoricŭ, care a brăzdatŭ drumulŭ istoriei ţĕrii sale. A luat parte însemnată la unirea celorŭ douĕ principate Moldova şi Valachia, din care printr'o desvoltare continuă a crescutŭ România de astăḑĭ Ca ministru preşedinte sub principele Cuza a adusŭ la îndeplinire unirea, şi a pusŭ pétră fundamentală a regatului român independentŭ, care ocupă o posiţiune importantă în sud-ostulŭ Europei. Şi desfiinţarea robiei ţĕranilorŭ e opera sa şi cu deosebire elŭ a creatŭ primele principii administrative de statŭ.

Deşi rĕposatulŭ a statŭ în fruntea culturei timpului nostru şi a fostŭ unŭ bărbatŭ de statŭ cu idei moderne şi liberale, totuşĭ ţinŭ cu o tăriă de ferŭ la tradiţiunile istorice, naţionale şi religióse ale poporului sĕu. Elŭ a fostŭ unŭ adoratorŭ alŭ culturei europene de vestŭ, pe care şi-o însuşise pe deplinŭ.

Dér cu tóte acestea, la orĭ-ce ocasiune a intervenitŭ pentru aceea, ca România sĕ nu se depărteze de linia, care-i este designată ei ca statŭ orientalŭ şi ortodoxŭ şi până la mórtea sa a fostŭ unŭ adversarŭ declaratŭ alŭ tuturorŭ combinaţiunilorŭ politice, carĭ ar aduce pe România în conflictŭ cu celelalte popóre din peninsula balcanică şi cu Rusia. Studiile sale istorice au înrădăcinatŭ în dênsulŭ convingerea neclătită, ca poporulŭ românŭ sĕ nu şĭ nege trecutulŭ sĕu, sĕ nu se isoleze de celelalte popóre ortodoxe ale lumei orientale, şi sĕ nu-i fiă răpită esistenţa ei naţională şi garanţiile ei preţióse pentru viitorŭ. Din acéstă causă a fostŭ elŭ unŭ amicŭ şi adoratorŭ sincerŭ alŭ naţiunei sêrbescĭ, de ale căreia progrese se bucura cu sinceritate, pentru-că elŭ credea în solidaritatea naţiunilorŭ orientale şi ortodoxe şi pentru că elŭ privea desvoltarea şi prosperarea fiăcărei din aceste naţiunĭ ca o garanţă mai multŭ a devoltării şi prosperării propriei sale naţiunĭ. Cuprinşĭ de durere depunemŭ la catafalculŭ acestui bărbatŭ de statŭ românŭ espresiunea veneraţiunei şi condolenţei nóstre. Perderea, pe care a suferit'o amica nóstră naţiune vecină, e jelită şi de naţiunea sêrbéscă. După cum succesele ambelorŭ naţiunĭ au încinsŭ în jurulŭ lorŭ o legătură de amiciţiă şi de solidaritate, aşa şi acum prin sentimentele reciproce şi prin doliulŭ comunŭ sĕ se întăréscă ideia solidarităţii totŭ mai multŭ şi sĕ prindă totŭ mai adêncĭ rĕdăcinĭ!“

Mórtea lui M. Kogălniceanu.

Amănunte nouĕ, — Consultaţiunile, operaţia şi mórtea.

„Lupta“ află dela d. dr. N. Drugescu mediculŭ curantŭ alŭ d-lui Kogălniceanu în ţéră şi care a însoţitŭ pe ilustrulŭ cetăţénŭ la Parisŭ, următórele amĕnute asupra operaţiunei şi mórtei sale:

A 2 a ḑi după sosirea la Parisŭ, profesorulŭ Guyon l'a sondatŭ şi a constatatŭ, că prostata este mare şi mai are trebuinţă de dilataţiă; cu tóte că, după dilatarea ce i se făcuse în ţéră, canalulŭ era destulŭ de largŭ, nu puteau pĕtrunde însĕ instrumentele de sfărâmarea petrei (litrotitorulŭ.)

Avêndŭ în vedere constituţia bolnavului, care a fostŭ multŭ sdruncinată în urma congestiei pulmonare ce a avutŭ cu o lună mai înainte, a ţinutŭ a fi esaminatŭ şi de unŭ medicŭ specialistŭ, chemândŭ pe profesorulŭ Bouchard.

Esaminându-lŭ, s'a pronunţatŭ, că crede cloroformisarea posibilă, deşi nu póte garanta cu siguraţă evitarea orĭ cărui pericolŭ; care după cum se scie, póte surveni şi la unŭ omŭ mai tînĕrŭ şi cu o constituţiă mai bună.

Totŭ în acestŭ scopŭ a mai fostŭ esaminatŭ şi de d. dr. Guyot, medicŭ şefŭ de serviciu la spitalulŭ Beaujon, pe care l'a avutŭ d. Kogălniceanu ca medicŭ alŭ legaţiunei, când era ministru plenipotenţiarŭ.

Profesorulŭ Guyon, în urma acestorŭ esamene, i-a făcutŭ în mai multe şedinţe dilatarea uretrei cu sondele Beniqué, astfelŭ, că după 20 de ḑile a pututŭ avé unŭ canalŭ destulŭ de largŭ pentru întroducerea litrotitorului.

La 20 Iuniu, după-ce a luatŭ tóte precauţiunile necesarii, a procedatŭ la operaţiă. Cloroformisarea a fostŭ făcută de asistentulŭ d-lui Guyon, Dechatlet, care i-a datŭ cloroformulŭ după noua metodă şi cu mare îngrijire.

Profesorulŭ Guyon, cu abilitatea-i recunoscută, aprópe în 15 minute a sfărêmatŭ pétra. In urmă a făcutŭ spălătura vezicei pentru estragerea sfărămăturilorŭ şi operaţia era terminată, când de-odată, pe când făcea revizia pentru a se convinge, că n'a mai rĕmasŭ nimicŭ în vezică, bolnavulŭ a făcutŭ unŭ sforţŭ, a strânsŭ dinţii şi imediatŭ respiraţia s'a opritŭ.

Cu totŭ ajutorulŭ datŭ la timpŭ a fostŭ imposibilŭ a-lŭ readuce la vieţă.

D. Guyon, care avea în d. Kogălniceanu pe unulŭ din cei mai bunĭ amicĭ, era fórte desolatŭ şi regreta, că l'a operatŭ.

Câtŭ a duratŭ operaţia nu i-s'a datŭ de câtŭ 10 grame cloroformŭ şi mórtea a provenitŭ — probabilŭ — din causa cordului, care era atinsŭ de degenerescenţă grăsósă.

Convocărĭ.

Despărţĕmêntulŭ alŭ 35-lea alŭ Asociaţiunei transilvane, la care aparţinŭ cercurile pretorialĭ: alŭ *Turdei*, *Iarei* şi alŭ *Vinţului de susŭ*, îşĭ va ţiné adunarea generală în *8 Augustŭ* n. c. după prânḑŭ la 4 óre în sala şcólei gr. cat. din *Turda vechiă*, la care adunare generală prin acésta suntŭ invitaţĭ cu onóre atâtŭ membrii Asociaţiunei, câtŭ şi toţĭ aceia, carĭ se intereséză de cultura poporului român.

Turda, 22 Iulie n. 1891.

Comitetulŭ despărţĕmêntului.

*

La adunarea generală a despărţĕmêntului XX (Blaşiu) alŭ „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“, care se va ţiné în *1 Augustŭ st. n.* la 10 óre a. m. în sala „Hotelŭ Univers“ în Blaşiu, suntŭ invitaţĭ cu onóre toţĭ membrii despărţĕmêntului şi sprijinitorii literaturei şi culturei poporului românŭ.

Obiectele: reconstituirea subcomitetului despărţĕmêntului, alegerea directorului, înscrierea de membri ordinarĭ şi ajutătorĭ, eventuale propunerĭ.

Blaşiu, 23 Iulie 1891.

Delegatŭ din partea directorului:

I. Germanŭ,
prof.

*

Adunarea generală a „Asociaţiunei transilvane“, ţinută în Reghinulŭ-săsescŭ la 27 şi 28 Augustŭ 1890, în şedinţa sa a II a Nr. 205/1890 a statoritŭ o nouă arondare a despărţĕmintelorŭ. Conformŭ acestei nouĕ arondărĭ s'a instituitŭ despărţĕmêntulŭ 21 cu centrulŭ în Năsĕudŭ cuprinḑêndŭ comunele din cerculŭ politicŭ alŭ Năsĕudului şi alŭ Rodnei.

Subscrisulŭ fiindŭ însărcinatŭ din partea onor. Comitetŭ prin hârtia sa d. d. 24 Sept. 1890 Nr. 245 ex 1890 şi prin hârtia sa d. d. 25 Marte 1891 Nr. 99 ex 1891 a îndeplini reorganisarea despărţĕmêntului pe baza nouei arondărĭ, prin acésta am onóre a anuncia ţinerea adunărei generale de constituire pentru despărţĕmêntulŭ Năsĕudŭ *pe 2 Augustŭ* st. n. a. c. la 4 óre p. m. în *Năsĕudŭ*.

La acéstă adunare generală cu tótă onórea invitŭ pe toţĭ p. t. d-nĭ membri, precum şi preoţii, binevoitorii şi sprigignitorii măreţului scopŭ, ce-lŭ urmăresce Asociaţiunea.

Sperezŭ, că numerósa inteliginţă din acestŭ despărţĕmêntŭ va dovedi prin participarea ei la acéstă adunare, că scie preţui deplinŭ însĕmnătatea Asociaţiunei nóstre şi folósele salutarĭ, ce le-a adusŭ şi le aduce pentru literatura şi cultura poporului nostru, şi-i va da spriginulŭ cuvenitŭ.

Năsĕudŭ, 18 Iuliu 1891.

Dr. Const. Moisilŭ.

Logodnă. Din Gherla ni-se anunţă logodna d lui *Alesiu Hossu*, proprietarŭ, cu d-ra *Laura Călinŭ*

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimar:
Gregoriu Maiorŭ

Din trăsură ea se plecà cu unŭ fosnetŭ de faille şi de dantele. Ea-şĭ puse vêrfulŭ piciorului pe scara trăsurei. Elŭ o recunoscù prin voalulŭ ei. Ea-i strigà cu voce tremurătóre cuvintele: — O, mulţămescŭ cerului! D-ta eştĭ? D-ta eştĭ în adevĕrŭ?

Elŭ nu cuteza sĕ rĕspundă. Era lucru atâtŭ de înfricoşatŭ aceea, ce avea sĕ-i spună! Elŭ îşĭ plecà fruntea, tăcù, cuprinsŭ de ruşinea, de-a fi unŭ ucigaşŭ.

— O, te rogŭ vorbesce! Eştĭ aşa de încremenitŭ! Eştĭ póte rănitŭ?

In fine ḑise elŭ:

— Nu, nu suntŭ rănitŭ.

— Ah, strigà ea, sărindŭ din trăsură.

— Dér elŭ?...

— Elŭ?

— E mortŭ! murmurà elŭ.

Atuncĭ ea-lŭ prinse de după gâtŭ.

— Te iubescŭ! Te iubescŭ! Ai făcutŭ bine, că l'ai omorîtŭ. Tu eştĭ tare şi vitézŭ. Décă credĭ că mĕ impórtă câtŭ de puţinŭ mórtea lui, te înşelĭ. Nicĭ-odată nu l'am iubitŭ, nicĭ-odată! nicĭ-odată! Auḑĭ? Suntŭ sérĭ, în care noi femeile suntemŭ nebune, şi décă în serile acestea suntemŭ singure, ajunge unŭ cuvêntŭ, o drăgostire îndrăsnéţă, pentru ca sĕ ne perdemŭ capulŭ. Nu, nu capulŭ, ci inima.

Tu singurŭ eştĭ, pe care te adorŭ, pe care tot-déuna te-am adoratŭ. Ei, haide sĕ mergemŭ. Sĕ ne întórcemŭ acasă, sĕ nu ne interesămŭ nicĭ de cei vii, nicĭ de cei morţĭ. Dér vino; îţĭ spunŭ, că tu singurŭ eştĭ acela, pe care te iubescŭ.

Elŭ se uita la ea încremenitŭ şi într'o uimire mută.

Aşa-déră acéstă mórte, care aduse în desperare sufletulŭ sĕu atâtŭ de amărîtŭ, nu o mişca de locŭ, pe ea, care era complicele trădătorului! Din contră, ea se bucura de acésta; se simţia fericită; ea mărturisea, că nicĭ-odată n'a simţitŭ iubire pentru acela, care a muritŭ pentru ea! Elŭ o privia încă cu ochii încremeniţĭ.

— Dér vino! repeţì ea, şi desfăcêndu-şĭ voalulŭ uşorŭ, îşĭ întinse spre elŭ buzele ei purpurii, carĭ ardeau de dorulŭ unei sărutărĭ.

Elŭ rĕspunse în fine cu o espresiune nehotărîtă, ca cineva, care vorbesce în visŭ:

— Da, vinŭ, dér sunt puţinŭ cam nervosŭ; n'aşĭ vré sĕ mergemŭ cu trăsura, sĕ mergemŭ decĭ pe josŭ.

— Da, sĕ mergemŭ, ḑise ea veselă, punêndu şĭ braţulŭ într'alŭ lui. Imĭ vei istorisì circumstanţele mai de aprópe. L'ai omorîtŭ repede, séu lupta a ţinutŭ multŭ? Mĕ rĕmăşescŭ, că avea frică. Elŭ nu era vitézŭ, cum eştĭ tu... Dér ce-ţĭ lipsesce? Tu nu rĕspunḑĭ de locŭ. De sine se înţelege, că trebue sĕ sciu totulŭ.

— De sigurŭ, ḑise elŭ; se înţelege de sine.

Ei trecură acum peste unŭ podŭ; elŭ se oprì.

— Vedĭ tu, ḑise elŭ, acolo îndĕrĕtŭ la stânga, în dosulŭ şirului de plopĭ, casa aceea din cărămiḑĭ roşii cu cele douĕ stégurĭ...?

— Da, vĕdŭ-

— In grădina casei aceleia, acolo în mijloculŭ aleeĭ celei marĭ, acolo ne-amŭ bătutŭ.

— Ah!

— Da, acolo a căḑutŭ elŭ.

— Şi n'a scosŭ nicĭ unŭ ţipetŭ, când fù nimeritŭ?

— N'am auḑitŭ nimicŭ.

— Imĭ vei arăta grădina, nu e aşa?

— Da, mâne séu poimâne.

— Ce amabilŭ eştĭ!

— De altmintrelea credŭ, că şi de aicĭ poţĭ vedé grădina. Vino mai aprópe de balustradă, plécă-te puţinŭ. — Aşa! — Şi mai! — Câtŭ poţĭ de multŭ. — Scii, acolo în dosulŭ plopilorŭ. — Mai plécă te puţinŭ!

Ea scóse unŭ ţipetŭ! Elŭ o apucà de picióre şi o aruncà în josŭ peste balustrada podului; ea se sbătea în aerŭ şi căḑu greu în valurile galbine şi adêncĭ, pe când hainele ei se umflară de-asupra apei. Elŭ însĕ îşĭ continuà drumulŭ spre satulŭ mai apropiatŭ unde ìlŭ arestară pe acestŭ criminalŭ, care nu fù mulţămitŭ cu aceea, că a ucisŭ unŭ omŭ în duelŭ, dér a înecatŭ pe lângă acesta şi pe o femeeă în Sena.

Corneliu.

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

din 24 Iulie st. n. 91

Bancnote românescĭ	Cump.	28	Vênd.	9 31
Argintŭ românescŭ	„	9 22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ	„	9.29	„	9.32
Lire turcescĭ	„	10 50	„	10 55
Imperialĭ	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ	„	5 40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	132.—	„	133.—
Mărcĭ germane	„	57.20	„	57.70

Discontulŭ 6- 8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 23 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105 15
Renta de hârtiă 5%	102 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	99.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	113 25
Bonurĭ rurale ungare	2—
Bonurĭ croato-slavone	104.7
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	142.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	131 40
Renta de argintŭ austriacă	92.65
Renta de hârtiă austriacă	92 70
Renta de aurŭ austriacă	111 50
Losurĭ din 1860	139.86
Acțiunile băncei austro-ungare	1028
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	41.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr	294.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	57
Napoleon-d'orĭ	9.35½
Mărcĭ 100 împ. germane	57 75
Londra 10 Livres sterlinge	117 55

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că maĭ avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans."

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe treĭ lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . . 4 francĭ.
Pe treĭ lunĭ . . . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelератŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8 30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9 22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea mare	3 53 / 4.—	7.06 / 7.13	1 50 / 2.24	2 12 / 2.19
Mezö Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rev	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9 07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7 29		5 51	
Agbiriș	7.49		6 12	
Ghirbău	8 01		6.25	
Nădeșel	8 14		6.39	5.47
Clușiu	8 29 / 8.46	10.37 / 11 10	6.56 / 8 20	6.— / 6 18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriș	10.12	12 38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1 21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8 22
Teiușŭ	11.45 / 12.13	2.13	12.18 / 12 58	8.38 / 8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51 / 2.12		2 48 / 3.03	9 48 / 9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabetopole	3.04		4.07	10 28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4:04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7 23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12 58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9 18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persone 12.20	10.05	2.09 / 2 19
Timișŭ		1 41		3.01
Predealŭ		2.26		3 31
Bucurescĭ		8.50		9 30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5 57	
Brașovŭ	2.18 / 2.48	4.20 / 5.07	6 58	7 23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9 04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55 / 6.57	10.47 / 11.06		12.53 / 1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2 27
Teiușŭ	8.— / 8.07	1.08 / 1.35	1 25 / 1.50	2.49 / 3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4 28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4 45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45 / 11.01	6.08 / 6.29	4 53 / 5.30	6 52 / 7.40
Nădășelŭ		6 47	5 47	8.—
Ghirbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6 11	8.29
Stena	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9 12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8 51		10 06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rev		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18 / 2.25	10.44 / 11.04	8.42 / 8 47	11 51 / 12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1 40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9 50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45 / 4.30	6 52 / T. d. per. 2 20	5.24 / 5 46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5 57
Gyorok	5.03	3 05	6 19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6 48
Conop	5 56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8 07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9 29
Deva	8.52		9 53
Simeria (Piski)	9 50		10 13
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba Iulia	11.26		12 06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2 19
Vinț de josŭ	4.09		2 36
Șibotŭ	4 52		3 03
Orăștia	4 55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6 49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7 28		5 53
Soborșinŭ	8.03		6 24
Bĕrzava	8 54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5 14	7 46
Paulișŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10 11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10 34	6.49	8 30
Aradŭ	10.46 / 11.18	8.24	8.40 / 9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7 20	1 55	5.50
Viena	6 05	7 20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4 22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7 21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9 21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10 50	6.20
Banița	6 41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8 36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8 42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6 20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2 46	6.40
Aradŭ	8.03	3 50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișu	7.48	10.35	3.40	10 20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8 50
Ghirișŭ	5.10	9 50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra . . .	4 30	11 25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu . . .	8 15	3.15
Sighișóra . . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii marĭ	5 50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4 15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9 23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4 34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5 25	11 09
Șeica mare	9 05	5 55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea - Oșorheiu - R. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3 27
Oșorheiu	5.20 / 5 35	11.17	5.14 / 5.36
Regh.-săs.	7 10		7 15

Regh.-săs. - Oșorh. - Cucerdea

Regh.-săs.		8 —	8.15
Oșorheiu	5.21	9 35 / 5.54	9.53 / 10.20
Ludoș	6 58	7.41	12.06
Cucerdea	7 47	8.25	12.50

Simeria (Piski) — Hunedóra

Simeria (Piski)	10 50	4.40	9.16
Cerna	11 13	5 03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7 22
Cerna	5 11	3 —	7 50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Brașov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	4 55
Zĕrnescĭ	7.26	6 36

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Brașov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii grόse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MURESIANU Brașovŭ